

Vastuvõtmise kuupäev : 28/10/2025

Kohtuasi C-587/25*

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

5. september 2025

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Administrativen sad – Varna (Varna halduskohus, Bulgaaria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

4. september 2025

Kaebaja:

I. M. I.

Vastustaja:

Direktor na Teritorialno podelenie Varna na Natsionalen osiguritelen institut

Põhikohtuasja ese

Eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluse ese on Direktor na Teritorialno podelenie Varna na Natsionalnia osiguritelen instituti (Bulgaaria riikliku sotsiaalkindlustusasutuse Varna piirkondliku osakonna juhataja; edaspidi „NOI Varna“) otsus, millega jäeti rahuldamata vaie NOI Varna töötuskindlustuse osakonna juhataja määruse peale, millega keelduti määramast põhikohtuasja kaebajale töötushüvitist sotsiaalkindlustusseadustiku (Kodeks za sotsialno osiguryavane) artikli 54g lõike 1 alusel koostoimes määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punktiga a ja artikli 65 lõikega 2.

Eelotsuse küsimused

1. Millise riigi õigus on vastavalt määrusele (EÜ) nr 883/2004 kohaldatav ning milline liikmesriik ja millise liikmesriigi asutus vastutab töötushüvitise määramise

* Kohtumenetluse keel: bulgaaria.

eest, kui asjaomane isik: 1. on Bulgaaria Vabariigi – Euroopa Liidu liikmesriigi – kodanik; 2. talle kuulub Bulgaaria Vabariigis korteriomand; 3. tema perekond (naine) ja tema huvide kese on Bulgaaria Vabariigis; 4. töötas Itaalia Vabariigis asuva tööandja juures; 5. töötas meremehena; 6. töötas Itaalia lipu all sõitva laeva pardal Itaalia Vabariigi territooriumil (Euroopa Liidu piires), ja 7. vaidlust ei ole selle üle, et tema tööandja tasus Itaalia Vabariigis töötuskindlustusmakseid?

2. Kas arvestades määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõike 4 esimest lauset ja artikli 65 lõiget 1 koosmõjus artikli 11 lõike 3 punktiga c või artikli 11 lõike 3 punktiga e, on lubatav liikmesriigi asutuse tava, mille kohaselt keeldutakse isikule töötushüvitise määramisest põhjusel, et isik ei otsi tööd liikmesriigis, kus ta töötushüvitist taotles, ja et sotsiaalkindlustusmaksed, mida tasus tema tööandja tema eest ajal, mil ta töötas, laekusid teise liikmesriigi sotsiaalkindlustusfondi, mitte selle liikmesriigi fondi, kus töötushüvitist taotleti?

Viidatud õigusnormid

Riigisisised õigusnormid

Sotsiaalkindlustusseadustik (Kodeks za sotsialno osiguriavane; edaspidi „KSO“)

III jagu

Töötushüvitised

Artikkel 54a Õigus töötushüvitisele on isikutel, kelle eest on tasutud või tuli tasuda töötuskindlustuse sissemakseid fondi „Töötus“ kindlustuse lõppemise kuule eelnenud viimasest 18 kuust vähemalt kaheteistkümne kuu vältel ja:

1. kes on tööhõiveametis töötuna arvele võetud;
2. kes ei ole omandanud kindlustusperioodidest ja vanusest tulenevat õigust vanaduspensionile Bulgaaria Vabariigis või vanaduspensionile mõnes teises riigis või kes ei saa kindlustusperioodidel ja vanusel põhinevat vähendatud vanaduspensionini vastavalt artiklile 68a ega tööandjapensionini vastavalt artiklile 168;
3. kes ei tee palgatööd, mille suhtes kehtib käesoleva seadustiku või mõne muu riigi õigusnormide alusel kindlustuskohustus, välja arvatud isikud, kes on hõlmatud tööseadustiku (Kodeks na truda) artikli 114a [lõikega 1].

(2) Õigus lõikes 1 osutatud hüvitisele oleneb ka järgmisest:

1. tasustatud ja tasustamata aeg lapse kasvatamiseks;

2. tasustatud ja tasustamata ajutise töövõimetuse ning rasedus- ja sünnituspuhkuse perioodid, samuti alla viieaastase lapse lapsendamiseks antav puhkus;

3. tasustamata puhkus kuni 30 tööpäeva kalendriaasta jooksul;

4. perioodid, mida arvestatakse kindlustusperioodidena teise riigi õigusaktide alusel vastavalt rahvusvahelisele lepingule, mille osaline on Bulgaaria Vabariik, või sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimist käsitlevate Euroopa Liidu määruste alusel.

(3) Töötushüvitise määramise alus on taotlus Teritorialno podelenie na Natsionalnia osiguritelen institutule (riikliku sotsiaalkindlustusasutuse piirkondlik osakond), mis esitatakse kvalifitseeritud elektroonilise allkirja või isikukoodiga elektrooniliselt riiklikule sotsiaalkindlustusasutusele (edaspidi „NOI“) või paber kandjal pädevale tööbüroo osakonnale (Direktsia „Byuro po truda“).

(4) Töötushüvitist makstakse alates kindlustuse viimase lõppemise kuupäevast, kui:

1. lõike 3 kohane taotlus on esitatud kolme kuu jooksul alates sellest kuupäevast;

2. isik on tööhõiveametis („Agentsia po zaetostta“) töötuna arvele võetud seitsme tööpäeva jooksul alates sellest kuupäevast.

(5) Kui lõikes 3 osutatud taotlus esitati pärast lõike 4 punktis 1 osutatud tähtaja möödumist muudel kui mõjuvatel põhjustel, makstakse hüvitist alates taotluse esitamise kuupäevast artiklis 54c või artikli 54b lõikes 3 või 4 osutatud ajavahemiku eest, mida on viivituse võrra vähendatud.

(6) Kui lõikes 3 osutatud taotlus on esitatud lõike 4 punktis 1 nimetatud tähtaja jooksul, kuid isik on tööhõiveametis pärast lõike 4 punktis 2 nimetatud tähtaja möödumist töötuna arvele võetud muudel kui mõjuvatel põhjustel, makstakse hüvitist alates töötuna arvelevõtmise kuupäevast artiklis 54c või artikli 54b lõikes 3 või 4 osutatud ajavahemiku eest, mida on viivituse võrra vähendatud.

Artikkel 54g Töötushüvitis määratakse, töötushüvitist muudetakse, töötushüvitise määramisest keeldutakse, töötushüvitise maksmine peatatakse või lõpetatakse, töötushüvitise maksmist jätkatakse ja töötushüvitis makstakse tagasi otsuse alusel, mille on andnud töötuskindlustuse eest vastutav juhtivametnik või muu Rakovoditel na Teritorialno podelenie na Natsionalnia osiguritelen instituti (Bulgaaria riikliku sotsiaalkindlustusasutuse piirkondliku osakonna juhataja) nimetatud ametnik.

Liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT 2004, L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72) (31. juuli 2019. aasta redaktsioonis) (edaspidi „määrus (EÜ) nr 883/2004“) põhjendused 1, 2, 4, 5, 13, artikli 1 punktid j, k ja q, artikli 3 lõike 1 punkt h, artiklid 11 ja 65

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord (1. jaanuari 2018. aasta redaktsioonis) (edaspidi „määrus (EÜ) nr 987/2009“), artikkel 11

Viidatud kohtupraktika***Liidu kohtupraktika***

Euroopa Kohtu 8. mai 2019. aasta kohtuotsus Inspecteur van de Belastingdienst (C-631/17, EU:C:2019:381)

Euroopa Kohtu 5. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Pensionsversicherungsanstalt (rehabilitatsioonihüvitis) (C-135/19, EU:C:2020:177)

Euroopa Kohtu 13. oktoobri 2022. aasta kohtuotsus Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank (renditöö lähetuste vahelised ajavahemikud) (C-713/20, EU:C:2022:782)

Euroopa Kohtu 24. märtsi 2023. aasta kohtumäärus Direktor na Teritorialno podelenie na Natsionalnia osiguritelni institut – Veliko Tarnovo (C-30/22, EU:C:2023:259)

Kohtuasi C-116/25, mis puudutab eelotsuse küsimust, millega palutakse tõlgendada KSO sätteid töötushüvitise kohta, võttes arvesse määrust (EÜ) nr 883/2004

Asjaolude ja põhikohtuasja lühikokkuvõte

- 1 Haldusmenetluses tuvastati, et I. M. I. töötas ajavahemikul 2. juulist 2007 kuni 10. novembrini 2024 – 10 aastat ja 5 kuud – töölepingu alusel Itaalias. Viimati töötas ta „meremehena“ tööandja „Costa Crociere“ (Itaalia) juures. Töösuhe öeldi 9. novembrist 2024 üles ja Itaalias lõppes ka tema viimane töötamisperiood.
- 2 Novembris 2024 naasis I. M. I. Bulgaaria Vabariiki. 18. novembril 2024 esitas ta töötuna Varna NOI juhatajale töötushüvitise taotluse. Taotluses andis I. M. I. ülevaate eespool punktis 1 kirjeldatud asjaoludest. I. M. I. märkis, et töösuhte

raames ajavahemikul 10. augustist 2024 kuni 9. novembrini 2024 toimunud töötamine Itaalias eespool nimetatud tööandja juures leidis aset 24 kuu jooksul enne kuud, mil Itaalia õigusel põhinev sotsiaalkindlustus lõppes. 18. novembri 2024. aasta taotlusele lisas I. M. I. taotluse võtta Itaalias tõendatud kindlustusperioodide puhul tõendina arvesse muus riigis – EL liikmesriik / EMP lepingu osalisriik või Šveits – täitunud järgmisi kindlustusperioode: 5. märts 2020 – 8. september 2020, 16. veebruar 2021 – 2. oktoober 2021, 21. veebruar 2022 – 21. september 2022, 15. veebruar 2023 – 13. august 2023, 10. detsember 2023 – 7. aprill 2024, 10. august 2024 – 9. november 2024. I. M. I. esitas ka avalduse elukoha määramise kohta määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 65 lõike 2 kohaldamise alusel ning koopia dokumentidest, mis tõendavad tema töötamist Itaalias.

- 3 NOI Varna ametniku otsusega peatati töötushüvitise määramise menetlus põhjendusega, et pädevale Itaalia asutusele esitatakse omal algatusel palve väljastada kindlustusperioodide ja sissetuleku kohta SED U002 ja SED U004 tõendid, mis on KSO artikli 54a kohaselt vajalikud, et hinnata, kas õigus töötushüvitisele on olemas.
- 4 Bulgaaria Vabariigi ja Euroopa Liidu vahelise sotsiaalkindlustusteabe elektroonilise vahetamise süsteemi kaudu edastati pädevale Itaalia asutusele 4. detsembril 2024 struktureeritud elektrooniline dokumentide fail SED U001CB palvega kinnitada I. M. I. kindlustusperioodid ajavahemikul 15. veebruarist 2023 kuni 9. novembrini 2024 ja teha teatavaks tema viimase töötamise lõpetamise põhjus ning struktureeritud elektrooniline dokumentide fail SED U003 palvega kinnitada tema kindlustuskohustusega kaetud sissetulek osutatud ajavahemikul.
- 5 Esitatud dokumentide kohta väljastatud tõendi alusel tuvastati, et I. M. I. esitas Itaalia asutuse poolt 11. detsembril 2024 väljastatud porditava dokumendi U1, millega kinnitati üksikasjalikult kindlustusperioodid ja tõendati sissetulek järgmiste ajavahemike kohta: 1. august 2023 kuni 13. august 2023 – 13 198,00; 10. detsember 2023 kuni 7. aprill 2024 – 23 214,00; ja 10. august 2024 kuni 9. november 2024 – 17 993,00; viimase töötamise lõpetamise alus oli „lepingu kehtivusaja lõppemine“.
- 6 Pärast Itaalia pädeva asutuse väljastatud porditava dokumendi U1 esitamist jätkati 20. jaanuaril 2025 I. M. I. taotluse menetlemist.
- 7 Töölepingute registrist nähtus, et puuduvad andmed, et I. M. I. kohta oleks esitatud teatise, mis tuleb tööseadustiku (Kodeks na truda) artikli 62 lõike 5 kohaselt esitada Bulgaarias tööandjatega/kindlustusandjatega ajavahemikul pärast 20. oktoobrit 2000 sõlmitud töölepingute kohta, välja arvatud üks lühike ajavahemik – 10. aprill 2024 kuni 1. august 2024 – seega 3 kuud ja 20 päeva.
- 8 Kindlustatute registri andmetest nähtus, et I. M. I. kohta puudusid andmed, mida peavad Bulgaaria kindlustusandjad KSO artikli 5 lõike 4 punkti 1 kohaselt edastama ajavahemiku kohta pärast 20. oktoobrit 2000 kuni vaidlustatud otsuse

andmiseni, välja arvatud üks lühike ajavahemik – 10. aprill 2024 kuni 1. august 2024 – seega 3 kuud ja 20 päeva.

- 9 Kindlustatute registri andmete põhjal tuvastati ajavahemiku kohta alates 20. oktoobrist 2000, et aastatel 2015, 2017, 2018, 2021 ja 2022 oli I. M. I. saanud töötushüvitist erinevate kannete alusel, kusjuures nende ajavahemike kohta olid ära näidatud hüvitiste kogusummad.
- 10 Leidis kinnitust, et I. M. I. oli ajavahemikul 2. septembrist 2007 kuni 10. novembrini 2024 – 10 aastat ja 5 kuud – peaaegu katkematult kindlustatud Itaalia õiguse alusel ja töötas sellel ajavahemikul sama tööandja juures samal töökohal.
- 11 Pärast NOI Varna registrites 21. jaanuaril 2025 tehtud kontrolli ning tõendite SED U017 ja SED U004 kättesaamist jäeti I. M. I. töötushüvitise taotlus NOI Varna ametniku 28. jaanuari 2025. aasta otsusega KSO artikli 54a alusel rahuldamata. Põhjenduseks märgiti, et määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 65 lõike 1 kohaselt saab töötustööühitisi riigist, kust ta viimati töötas, ja et erandina sellest reeglist võib määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 65 lõike 2 kohaselt töötushüvitisi määrata elukohaliikmesriigi asutus. Arvestades Euroopa Kohtu seisukohta kohtumääruse C-30/22 resolutsioonis, asus asutus seisukohale, et taotluse esitamise ajaks – 18. november 2024 – ei ole I. M. I.-l kui isikul, kes pärast Itaalias täitunud kindlustusperioodi lõppemist pöördus tagasi Bulgaaria Vabariigi territooriumile, täitunud kindlustusperioode Bulgaaria õiguse alusel. Otsuses esitati põhjendused järeldusele, et isik töötas ajavahemikul 2. septembrist 2007 kuni 10. novembrini 2024 – 10 aastat ja viis kuud – Itaalia õiguse alusel ja ei olnud „viimati“ täitunud kindlustusperioode omandanud Bulgaaria õiguse alusel, mistõttu ei ole Bulgaaria Vabariik viimane töökohariik ega elukohariik ja seetõttu puudub isikul Bulgaaria õigusel alusel õigus töötushüvitisele.
- 12 I. M. I. esitas 5. veebruaril 2025 selle otsuse peale vaide NOI Varna juhatajale.
- 13 NOI Varna juhataja 6. märtsi 2025. aasta vaideotsusega jäeti I. M. I. vaie otsuse peale rahuldamata.
- 14 Kokkuvõttes tuvastati haldusmenetluses, et I. M. I.:
 1. on Bulgaaria kodanik;
 2. tema alaline elukoht on Bulgaaria Vabariigis;
 3. on tsiviilabielus Bulgaaria kodanikuga, kes elab Bulgaaria Vabariigis, Varnas;
 4. töötas tähtajaliste töölepingute alusel Itaalia vetes Itaalia lipu all sõitval laeval Itaalia tööandja juures;

5. pöördus pärast tähtajaliste töölepingute lõppemist tagasi Bulgaaria Vabariiki, kus elab tema perekond, kus tal on eluase ja kus asub tema huvide kese;
 6. oli ajal, mil ta esitas NOI-le töötushüvitise taotluse, Bulgaaria Vabariigi tööhõiveametis töötuna arvele võetud;
 7. ja ta ei saa tulu töötamisest Bulgaaria Vabariigis ega mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis, kuna ta ootab töölepingu sõlmimist tööandjaga Itaalia Vabariigi territooriumil.
15. Need asjaolud ei ole poolte vahel vaidluse all, neid kinnitavad haldusmenetluse käigus kogutud ja kohtutoimiku tõendid ning eelotsusetaotluse esitanud kohus on neid arvesse võtnud.
 16. Töötushüvitise määramata jätmisel esitas asutus ka kaalutlused, mille võtab eelotsusetaotluse esitanud kohus kokku järgmiselt:
 1. I. M. I. töötas Itaalia Vabariigis Itaalia lipu all meremehena;
 2. I. M. I. tasus töötuskindlustusmakseid Itaalia Vabariigi sotsiaalkindlustusfondi;
 3. I. M. I. ei ole Bulgaaria Vabariigis tööotsija;
 4. I. M. I. ei ole ajavahemiku eest, mille eest ta taotleb töötushüvitist, teinud sissemakseid (kindlustusmaksed) Bulgaaria Vabariigi NOI sotsiaalkindlustusfondi;
 5. kui NOI peaks määrama I. M. I.-le töötushüvitise, on tal võimalik tagasi saada ainult osa Itaalia Vabariigi sotsiaalkindlustusfondi tasutud sissemaksetest.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

17. Kaebaja väitel on poolte vahel vaidlus selle üle, kas I. M. I. alaline elukoht on Bulgaaria Vabariigis.
18. Kaebaja leiab, et määruse (EÜ) nr 883/2004 eesmärke arvestades tuleb lähtuda sellest, et tema alaline elukoht on Bulgaaria Vabariigis. Selle järelduse põhjendamiseks kirjeldab ta üksikasjalikult haldus- ja kohtumenetluse käigus tuvastatud asjaolusid ning tugineb ELTL artikli 48 lõikele 1; määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 2 lõikele 1, artikli 3 punktile h, artikli 65 lõigetele 1 ja 2; määruse (EÜ) nr 987/2009 põhjendustele 10, 11, 13, artikli 5 lõikele 1, artikli 6 lõikele 1, artikli 11 lõigetele 1 ja 2, artikli 54 lõikele 1, artikli 55 lõikele 1 ja artikli 56 lõikele 1 ning tõlgendusele, mis on antud sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjoni 12. juuni 2009. aasta otsuses nr U2; sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjoni 12. juuni 2009. aasta otsuses nr U3 ning Euroopa Kohtu 25. veebruari 1999. aasta kohtuotsuses Swaddling (C-90/97, EU:C:1999:96, punkt 29), 17. veebruari

1977. aasta kohtuotsuses di Paolo (76/76, EU:C:1977:32, punktid 17–20) ja 8. juuli 1992. aasta kohtuotsuses Knoch (C-102/91, EU:C:1992:303, punktid 21 ja 23).

- 19 Kaebaja on seisukohal, et töötushüvitist peaks talle maksma pädev liikmesriik, st elukohaliikmesriik, nimelt Bulgaaria Vabariik.
- 20 Vastustaja on seisukohal, et Bulgaaria Vabariik ei ole I. M. I. viimase töötamise riik ega elukohaliikmesriik. Kuna viimati töötas I. M. I. Itaalias, puudub tal töösuhe Bulgaaria Vabariigis ja alates 20. oktoobrist 2000 ei ole ta olnud kindlustatud Bulgaaria õiguse alusel, kuna ta elas Itaalia Vabariigis.
- 21 Vastustaja ei eita, et Bulgaaria Vabariik on isiku päritoluriik.
- 22 Vastustaja hinnangul on kohtuasjas kohaldatavad määrus (EÜ) nr 883/2004, määrus (EÜ) nr 987/2009, tõlgendus, mis on antud sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjoni 12. juuni 2009. aasta otsuses nr U2 ning Euroopa Kohtu 24. märtsi 2023. aasta kohtumääruses Direktor na Terirorialno podelenie na Natsionalnia osiguritelen instituit – Veliko Tarnovo (C-30/22, EU:C:2023:259) ja 30. septembri 2021. aasta kohtuotsuses Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv) (C-285/20, EU:C:2021:785).
- 23 Vastustaja palub esitada käesolevas eelotsusetaotluses esitatud küsimusest erineva sisuga eelotsuse küsimus.

Eelotsusetaotluse põhjendused

- 24 Eelotsusetaotluses viidatud Euroopa Kohtu otsustes ja Euroopa Kohtu määruses on töötuskindlustust reguleerivaid määruse (EÜ) nr 883/2004 sätteid tõlgendatud teistsuguses kontekstis kui käesolevas kohtuasjas, mistõttu ei saa seal sisalduvat kohaldatavate õigusnormide tõlgendust kohaldada analoogia alusel käesolevas kohtuasjas ning vaja on esitada eelotsusetaotlus.
- 25 Kohtuasjas C-116/25 esitatud eelotsuse küsimused erinevad käesolevas kohtuasjas vastamist vajavatest küsimustest. Kohtuasjas C-116/25 esitatud eelotsuse küsimused puudutavad töötushüvitise suuruse arvutamise aluse kindlaksmääramist, samal ajal kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses olevas kohtuasjas on vaidluse all, kas töötul on õigus taotleda töötushüvitist Bulgaaria Vabariigi NOI-lt või peavad töötushüvitise määrama Itaalia Vabariigi asutused, ja milline liikmesriik on töötushüvitise maksmise eest vastutav riik, kas see riik, kus isik elab ajavahemikel, mil ta on töötanud, st Bulgaaria Vabariik, või selle laeva lipuriik, millel isik töötas, st Itaalia Vabariik.
- 26 Käesoleva kohtuasja asjaoludest nähtub, et I. M. I. on Bulgaaria Vabariigi kodanik, kes töötas Itaalias. Päritoluriik ja töökohariik on Euroopa Liidu liikmesriigid ning seega on määruse (EÜ) nr 883/2004 ja määruse (EÜ)

nr 987/2009 sätteid kohtuasjas kohaldatavad, kuna I. M. I. kuulub ühes Euroopa Liidu liikmesriigis elava ja teises Euroopa Liidu liikmesriigis töötanud töötuna määruse (EÜ) nr 883/2004 isikuliselt kohaldamisalasse.

- 27 Määruse (EÜ) nr 883/2004 eesmärk ei ole ühtlustamine, vaid nende tingimuste kindlaksmääramine, mis peavad olema täidetud, et isikutel oleks õigus liituda riigi sotsiaalkindlustussüsteemiga. Nende tingimuste kindlaksmääramisel peavad liikmesriigid järgima kohaldatavaid liidu õigusakte. Määrus sisaldab täielikku ja ühtset kollisiooninormide süsteemi, mis on liidu liikmesriikidele siduv ja mille eesmärk on vältida määruse isikuliselt kohaldamisalasse kuuluvate isikute suhtes mitme liikmesriigi õigusaktide üheaegset kohaldamist ja sellest tuleneda võivaid probleeme ning hoida ära olukord, kus kõnealuse määruse kohaldamisalasse kuuluvad isikud jäävad sotsiaalkindlustuskaitse alt välja seetõttu, et nende suhtes ei ole kohaldatav ükski õigusakt.
- 28 Määruse (EÜ) nr 883/2004 sätteid näevad ette, et liikmesriigi õigusaktides sätestatud tingimustega, mille täidetuse korral esineb õigus liituda sotsiaalkindlustussüsteemiga, ei või taotleda ega tekitada olukorda, kus isikud, kelle suhtes on kõnealused õigusaktid kohaldatavad, jäävad nende õigusaktide reguleerimisalast välja (*arg. ex* määrus (EÜ) nr 883/2004).
- 29 Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõike 1 kohaselt kohaldatakse kõnealuse määruse reguleerimisalasse kuuluvate isikute suhtes ainult ühe liikmesriigi õigusakte. Asjaomased õigusaktid on kindlaks määratud määruse II jaotises.
- 30 Määruse (EÜ) nr 883/2004 kollisiooninormid kohaldatava õiguse kohta põhinevad määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punkti a kohaselt *lex loci laboris*-põhimõttel, st iga isiku suhtes, kes tegutseb liikmesriigis palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana, kohaldatakse eelkõige selle liikmesriigi õigusakte, kus ta tegelikult oma majandustegevusega tegeleb. Sellest reeglist on ette nähtud erandid, mille kohaselt on kohaldatav *lex domicilii*-põhimõte, st isiku suhtes kohaldatakse elukohaliikmesriigi õigusakte. Erandid üldpõhimõttest hõlmavad õigust töötushüvitisele vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklile 65 või juhul, kui isik ei tegele majandustegevusega, õigust hüvitistele vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punktile e.
- 31 Isiku elukohaliikmesriik ei ole alati ette kindlaks määratud isiku töötamise koha järgi. Ette on nähtud, et määruse (EÜ) nr 987/2009 artiklis 11 sätestatud kriteeriume arvesse võttes võib määruse (EÜ) nr 883/2004 rakendamisel määrata isiku elukohaliikmesriigiks riigi, mis ei ole liikmesriik, kus isik töötab.
- 32 Käesoleval juhul on selge, et riik, kus isik töötab ja kelle sotsiaalkindlustusfondi tema eest sissemakseid tehakse, on Itaalia Vabariik. Määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõike 4 esimesest lausest tuleneb, et Itaalia Vabariik on see liikmesriik, kelle õigusakte I. M. I. suhtes kohaldatakse.
- 33 Samuti on tuvastatud, et ajavahemikel, mil I. M. I. Itaalia Vabariigis ei töötanud ja kuulus mõiste „osaliselt töötu“ alla, elas ta Bulgaaria Vabariigis, kus oli tema

perekond, tema eluase ja tema huvide kese, millest tulenevalt on tema elukohaliikmesriik Bulgaaria Vabariik.

- 34 Arvestades määruse (EÜ) nr 883/2004 nõudeid töötushüvitiste määramise kohta, leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et vaja on tõlgendada määruse (EÜ) nr 883/2004 sätteid, mis käsitlevad selle pädeva liikmesriigi määramist, kelle asutused peavad määrama I. M. I.-le töötushüvitise, kuna ei ole nimelt kindel, milline kriteerium on asjassepuutuvate asjaolude hindamisel asjakohane – kas määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõike 4 esimeses lauses nimetatud kriteerium (selle laeva lipuriik, millel töötu viimati töötas), mille kohaselt on pädev riik, kus isik viimati töötas, või on esimuslik mõni määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 65 lõikes 1 koostoimes artikli 11 lõike 3 punktiga c nimetatud kriteerium või määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punktis e nimetatud kriteerium (riik, mida saab määrata elukohaliikmesriigiks ja kus asub isiku perekond, eluase ja kõikide muude huvide kese, *arg. ex* määruse (EÜ) nr 987/2009 artikkel 11), st pädev riik on Bulgaaria Vabariik.
- 35 Arvestades NOI Varna juhataja 6. märtsi 2025. aasta otsuses nr 2153-03-39 sisalduvaid kaalutlusi, nimelt 1) puuduvat alust eeldada, et töötu otsib tööd Bulgaaria Vabariigis, ja 2) NOI töötusfondi puuduvat võimalust saada Itaalia Vabariigilt tagasi I. M. I.-le makstud töötushüvitise kogusumma, tuleb esitada ka küsimus, kas määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 65 lõiked 6 ja 7 võivad mõjutada töötu õigust töötushüvitisele nii, et selle õiguse andmisest keeldutakse põhjusel, et 1) töötu ei otsi Bulgaaria Vabariigis tööd ja 2) tekiks koormus NOI eelarvele, kuna NOI makstud hüvitisi ei hüvitata NOI-le selle riigi pädevatest fondidest, kus isik töötas.